

Seniorenkrant Zoersel

januari 2019

VERSCHIJNT DRIEMAAL PER JAAR IN JANUARI, MEI EN SEPTEMBER

JAARGANG 25 – nr. 1

Januari – februari – maart – april 2019

(Volgende editie verschijnt mei 2019)

INHOUD VAN DIT NUMMER

Rubrieken:

- Planning activiteiten Seniorenraad – pag. 4
- Woordje van de voorzitter – pag. 5 en 6
- Wandelen – pag. 8 en 9
- Bowling – pag. 8
- Fietsen – pag. 10
- Vokke en omaatje koken – pag. 17 en 18

Vooruitzichten:

- Uitnodiging 25 januari – Nieuwjaarsreceptie – pag. 7
- Uitnodiging 22 maart – Lezing Peter Verlinden:
‘Massamedia: vredesduiven of oorlogsstokers?’ – pag. 8
- Fietsdrie- of vierdaagse – pag. 12 en 13
- Daguitstap naar Kasteel Doornroosje – pag. 14 en 15

Thema's:

~ Nuttige info

- Wij doen uw boodschappen – pag. 16

~ Weetjes

- Niet iedereen viert Nieuwjaar op 1 januari – pag. 19 tot 22
- Driekoningen – pag. 23 tot 26
- Waarom vinden we muziek toch zo leuk? – pag. 27 en 28
- ‘Spaans bloed’ in Vlaanderen is een mythe – pag. 29
- Het buikgevoel bestaat echt – pag. 30
- Waar komt het @ vandaan? – pag. 31
- Waarom steken we nog altijd kaarsen aan? – pag. 31
- Enkele weetjes over onze goede vriend de hond. – pag. 32
- Derde vrouw die nobelprijs fysica wint. – pag. 33 en 34

~ Gedicht

- Winter – Herman de Coninck – pag. 35

DE REDACTIERAAD

Gerald Biesemans
Simone Jansen
Malou Schelfthout

Els Schoepen
Jef Van der Linden
Robert Vancampo

WERKTEN NOG MEE AAN DIT NUMMER

Celine Beirinckx

GRAFISCHE VORMGEVING

Tineke Weverbergh

PLANNING ACTIVITEITEN SENIORENRAAD

Malou Schelfthout

Hierna volgen de geplande activiteiten voor 2019:

Datum	Activiteit
Vrijdag 25 januari 2019	Nieuwjaarsreceptie met toast op het nieuwe jaar
Vrijdag 22 maart 2019	Lezing: Massamedia: vredesduiven of oorlogstoker? Door Peter Verlinden, journalist bij de vrt.
Woensdag 3 april 2019	Daguitstap naar het Kasteel van Doornroosje
Dinsdag 7 mei 2019	Seniorenportdag
Vrijdag 31 mei 2019	Bijeenkomst Seniorenraad in de Kapel (meer info volg)
Dinsdag 20 tot donderdag 22 of vrijdag 23 augustus 2019	Drie – of vierdaagse fietstocht
Vrijdag 4 oktober 2019	Bijeenkomst Seniorenraad in de Kapel (meer info volgt)
Van 18 tot en met 23 november 2019	Seniorenweek

WOORDJE VAN DE VOORZITTER

Els Schoepen

Voorzitter Seniorenraad Zoersel

Tel. 03 311 65 12, e-mail: schoepenels@hotmail.com

2018 was voor de Seniorenraad een feestjaar. In september hebben we ons 25-jarig bestaan gevierd en de pioniers in de bloemetjes gezet. De aanwezigen keken met nostalgie naar de beelden van de voorbije jaren en oude herinneringen waren onderwerp van gesprek. Katrien Schryvers bracht een voordracht over het huidige Vlaamse Ouderenbeleid en Ouderenparticipatie. Het welzijn van senioren moet een aandachtspunt blijven voor het beleid.

De Seniorenweek was een schot in de roos. De kookdemo liet ons op een smakvolle manier kennis maken met de Mexicaanse keuken. Enthousiaste sportievelingen hebben door weer en wind gewandeld en gefietst. Voor de rustige types was er tweemaal ontbijtcinema met de film "Bienvenue chez les Ch'tis". In de bibliotheek van Zoersel werden met de voordracht 'Start to sleep' nuttige slaaptips gegeven. De grootouders met hun kleinkinderen hebben kunnen genieten van een actieve meespeelshow: 'De wereld van Koning Pruts'. De feestelijke lunch, door iedereen gesmaakt, werd gevolgd door het optreden van Garry Hagger met liedjes die ons deden terugdenken aan de jaren '70 toen we veel jonger waren.

Voor Katrien Schryvers was het de laatste keer dat zij als voorzitter van het OCMW en Seniorenbeleid ons kwam toespreken. Ze werd met een bloemruiker bedankt voor haar jarenlange inzet voor de senioren. Er waren ook dankwoorden en een attentie voor onze seniorenconsulente, Malou Schelfthout die al jarenlang onze steun en toeverlaat is.

Als afsluiter van de Seniorenweek was er op zaterdag het volledig uitverkochte optreden 'Biecht' door Raf Walschaerts. Ik denk dat we velen hebben laten genieten van deze initiatieven. Ik kan niet genoeg mijn appreciatie en dank uitdrukken aan al de vrijwilligers die zich belangeloos hebben ingezet de voorbije maanden. Ze zijn onmisbaar in ons team.

De maanden december en januari zijn feestmaanden en brengen sfeer en gezelligheid. We genieten ervan om onze familie, vrienden en niet te vergeten, onszelf te verwennen.

Onze gedachten gaan echter ook naar de gezinnen en alleenstaanden die het financieel niet zo breed hebben. Zij willen zeker graag meedraaien in deze carroussel van feesten en cadeaus. Allerlei initiatieven worden in deze periode op poten gezet zodat deze groep de nodige hulp en steun krijgt aangereikt om ook feest te vieren. Graag zullen wij daarom op onze bijeenkomst in januari het project 'Feestvarken - een fijne verjaardag voor elk kind' laten toelichten. Deze organisatie zorgt ervoor dat kinderen die in armoede leven een fijne verjaardag mogen beleven met een mooi en nieuw verjaardagscadeau.

Ik nodig jullie daarom van harte uit op de bijeenkomst van de Seniorenraad op vrijdag 25 januari om 14u00 voor een terugblik en een vooruitzicht naar de activiteiten, alsook voor een toelichting van het project 'Feestvarken'.

We sluiten de bijeenkomst af met een Nieuwjaarsreceptie en een toast op het nieuwe jaar!

Ik wens jullie tot slot sfeervolle dagen om het oude jaar af te sluiten en beloftevolle dagen in het nieuwe jaar waar al je dromen en wensen in vervulling mogen gaan.

Lieve groeten,
Els Schoepen
Voorzitter Seniorenraad Zoersel

UITNODIGING

Malou Schelfthout

Hierbij nodigen wij alle Zoerselse Senioren uit op onze bijeenkomst van de Seniorenraad van vrijdag 25 januari 2019 om 14.00 uur tot 17 uur.

Programma:

- Terugblik op de activiteiten van de Seniorenraad in 2018
- Vooruitzicht op de activiteiten in 2019
- Kasverslag 2018
- Voorstelling project 'Feestvarken'
- Nieuwjaarsreceptie met toast op het nieuwe jaar.

GEEN VOORAFGAANDE INSCHRIJVING NODIG!

Er wordt u een nieuwjaarsreceptie aangeboden
Vrije Toegang

Wij verwachten u in de Kapel, Handelslei 167

UITNODIGING

Malou Schelfthout

Hierbij nodigen wij alle Zoerselse Senioren uit op onze bijeenkomst van de Seniorenraad van vrijdag 22 maart 2019 om 14.00 uur.

Thema: 'Massamedia: vredesduiven of oorlogstokers?'
door Peter Verlinden, journalist bij de VRT.

De discussie over de rol van de (massa-) media in onze samenleving laait geregeld weer op, met onder meer de kwestie van het zogenoemde 'fake news', het (gebrek aan) vertrouwen in de media, de vraag of 'goed nieuws' ook 'nieuws' kan zijn en de plaats van de sociale media bij dit alles.

Peter Verlinden gaat dieper in op de werking van de massamedia, vooral in het kader van conflictsituaties (oorlogen, terrorisme, vluchtelingenproblematiek,), vertrekkend vanaf de nieuwsselectie tot de manier waarop media een invloed kunnen uitoefenen op het verloop van het conflict en het conflict op de werking van de media.

Deze lezing wordt uitvoerig geïllustreerd met eigen televisiereportages.

Over dit onderwerp bereidt hij een academische publicatie voor en een boek voor het grote publiek, wellicht te verschijnen in 2020.

Peter Verlinden (1957) is journalist, schrijver en Afrika-kenner. Hij studeerde politieke en sociale wetenschappen, communicatiewetenschap en antropologie aan de KU Leuven. Hij was zelfstandig audiovisueel producent en radioproducer, en werkt sinds 1987 voor de VRT-nieuwsdienst. Hij is ook gastdocent aan de KU Leuven voor het vak 'Media en Internationale Conflicten' (Faculteit Sociale Wetenschappen).

Wanneer: vrijdag 22 maart 2019

Waar: de Kapel, Handelslei 167

Tijdstip: 14.00 uur

Kostprijs: gratis

Inschrijven: geen voorafgaande inschrijving nodig
deze lezing is toegankelijk voor alle Zoerselaars

WANDELEN – 4 KM

Verantwoordelijken 4 km wandelen:

Simone Jansen – tel. 03 383 20 06 (voicemail: gelieve een boodschap in te spreken)

Lydia Hendrickx – tel. 03 383 32 23

Jacques Coppens – gsm 0486 99 62 98

Verzamelpunt: Sint- Teunisplein

Geen inschrijving vereist.

De Seniorenraad dringt aan op het dragen van fluo hesjes.

datum	afstand	uur van vertrek
Maandag 21 januari	4 km	13.00 uur
Maandag 18 februari	4 km	13.00 uur
Maandag 18 maart	4 km	13.00 uur
Maandag 15 april	4 km	13.00 uur

Tijdens de schoolvakantie zijn kinderen en kleinkinderen welkom.

Heeft u zin om de wandelingen mee te plannen of te begeleiden? Contacteer dan één van de verantwoordelijken van de wandelingen.

BOWLING

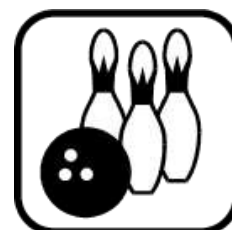
Verantwoordelijke: Jef De Bie – tel. 03 383 30 34

Wij bowlen om de veertien dagen in de Blue Ball op de Bredabaan in Brasschaat. Alle senioren zijn welkom, je hoeft geen kampioen te zijn. Wij komen samen om 14.00 uur en de banen worden verdeeld onder de aanwezigen. Het is geen wedstrijd maar eerder een portie plezier, maar toch wordt er over het heel seizoen een kleine evaluatie bijgehouden. Ons seizoen start in september met een kaasdiner en eindigt in juni.

Nieuwe bowlingliefhebbers contacteren best even Jef De Bie, we proberen carpoolafspraken te maken.

dinsdag 8 en 22 januari	14.00 uur
dinsdag 5,19 en 26 februari	14.00 uur
dinsdag 12 en 26 maart	14.00 uur
dinsdag 2 en 23 april	14.00 uur

Adres:
Blue Ball
Bredabaan 863
2930 Brasschaat

WANDELEN – LANGE AFSTANDEN

Verantwoordelijken langere afstanden:

Emile Cop – tel. 03 312 43 57

René Mertens – tel. 03 383 26 09

Verzamelpunt: Sint-Teunisplein

Geen inschrijving vereist.

De Seniorenraad dringt aan op het dragen van fluo hesjes.

datum	uur vertrek	van	Aantal km	Begeleiding
Maandag 7 januari	13.00 uur		12 km	Emile
Maandag 14 januari	13.00 uur		8 km	Emile
Maandag 4 februari	13.00 uur		12 km	René
Maandag 11 februari	13.00 uur		8 km	René
Maandag 4 maart	13.00 uur		12 km	Emile
Maandag 11 maart	13.00 uur		8 km	Emile
Maandag 1 april (geen aprilvis)	13.00 uur		12 km	René
Maandag 8 april	13.00 uur		8 km	René

Tijdens de schoolvakantie zijn kinderen en kleinkinderen welkom.

**Gelieve propere reserveschoenen
te voorzien.**

Heeft u zin om de wandelingen mee te plannen of te begeleiden?
Contacteer dan één van de verantwoordelijken van de wandelingen.

FIETSEN

Verantwoordelijken: Wally Delarue, Bob Roofthoof, Robert Vancampo
Robert Vancampo – tel. 03 289 41 79

Plaats van vertrek: seniorenlokaal, Gestelsebaan 104
Geen inschrijving vereist.

Tijdens de fietsactiviteiten worden fluo hesjes gedragen.

datum	afstand	uur van vertrek
Woensdag 2 januari	30 km	13.00 uur
Woensdag 16 januari	25 km	13.00 uur
Woensdag 30 januari	30 km	13.00 uur
Woensdag 13 februari	25 km	13.00 uur
Woensdag 27 februari	30 km	13.00 uur
Woensdag 13 maart	25 km	13.00 uur
Woensdag 27 maart	30 km	13.00 uur
Woensdag 10 april	35 km	13.00 uur
Woensdag 24 april	45 km	13.00 uur

!!! OPGELET: Bij slecht weer kan een rit afgelast worden.

Al de fietsers die in de mailinglijst van ZoerselFietst@outlook.com opgenomen zijn, krijgen dan een bericht.

Aangeraden wordt de mails te raadplegen vóór de rit.

Iedereen kan opgenomen worden in de mailinglijst door het zenden van een email aan ZoerselFietst@outlook.com.

De mailinglijst wordt ENKEL gebruikt voor de fietsactiviteiten van de Seniorenraad.

ZOERSELSE SENIOREN DRIE-OF VIERDAAGSE FIETSTOCHT

Robert Vancampo

Van dinsdag 20 tot donderdag 22 of vrijdag 23 augustus

Elk jaar organiseert de Seniorenraad van Zoersel een fietstocht. Drie of vier dagen tot 70 km per dag fietsen, lekker eten, van het landschap en van de sfeer genieten.

Wij zijn geen snelle fietstoeristen, wij rijden op een 'normale' snelheid met regelmatig een halte.

Dit jaar gaan wij naar Nederland naar de streek van Amersfoort. Natuurlijk is dit te ver om met de fiets vanuit Zoersel te vertrekken. Daarom rijden wij ongeveer 145 km met de wagen en nemen wij onze fietsen mee.

Het hotel.

Wij logeren in het 4-sterren hotel 'Ampt van Nijkerk' van de 'Golden Tulip' keten.

Ook onze fietsen overnachten er op een veilige plaats.

Mooie fietsroutes.

- Van het hotel gaan wij de eerste dag Eemland verkennen. Wij eten in een schilderachtige haven en de veerboot brengt ons naar de polders.
- De tweede dag fietsen wij naar de oostelijke kant van de Veluwe met haar mooie heidelandschappen en duinen.
- De derde dag ontdekken wij Flevoland, een kunstmatig eiland met mooie nieuwe bossen aangelegd in de jaren 70 - 80.

Dit zijn drie volledig verschillende schitterende fietsroutes. Wie er nog niet genoeg van heeft gekregen

kan ook kiezen voor **één bijkomende dag** om de westelijke kant van de Veluwe te ontdekken, op vrijdag 23 augustus.

De prijs.

- Voor een 3 daagse: eenpersoonskamer aan € 218 en tweepersoonskamer aan € 336
- Voor een 4 daagse: eenpersoonskamer aan € 304 en tweepersoonskamer aan € 457

Zijn inbegrepen: middagmaal, avondmaal, overnachting, ontbijt en veerboot.

Buiten thee of koffie tijdens de middagmalen zijn dranken niet inbegrepen.

Inschrijvingen.

Van 01 tot 31 maart 2019 kan iedereen zich inschrijven door € 50 per persoon (voor 3 dagen) of € 70 per persoon (voor 4 dagen) te betalen op de rekening van de Seniorenraad BE67 0682 4162 3387. Gelieve te melden:

- Driedaagse 2019 + naam en voornaam van de deelnemers.
- Vierdaagse 2019 + naam en voornaam van de deelnemers.

Het saldo moet betaald worden op dezelfde rekening **tussen 01 en 15 juli 2019**.

Enkele praktische punten:

Heeft u problemen om uw fiets te vervoeren?

Geen paniek: wij willen niemand uitsluiten. Wie problemen heeft om in Nijkerk te geraken met zijn fiets, kan **tot 01 februari 2019** een e-mail naar zoerselfietst@outlook.com sturen of contact nemen met Robert Vancampo (tel. 03/289.41.79). Wij zullen samen een oplossing zoeken zodat iedereen tegen begin maart kan ingeschreven worden.

Informatie voor de deelnemers.

Begin juni 2019 krijgen alle deelnemers een folder doorgemailed met alle praktische punten. Voor de deelnemers die nog niet hebben deelgenomen aan onze driedaagse en die over het internet beschikken vragen wij dat zij een mail naar zoerselfietst@outlook.com zenden met naam, voornaam, adres en GSM- of telefoonnummer zodat wij contact kunnen nemen indien nodig. Wie niet over internet beschikt, krijgt de folder in de loop van juni 2019 in de brievenbus.

Opmerking.

Op 31 maart 2019 wordt de lijst van de deelnemers afgesloten en aan het hotel doorgegeven. Laattijdige inschrijvingen zijn mogelijk maar het is niet zeker dat het hotel dan nog over kamers beschikt.

En nog dit:

Om de twee weken fietsen de Zoerselse Senioren afwisselend 35 en 45 km (25 en 30 km tijdens de wintertijd) en tijdens de zomertijd nog maandelijks 65 km extra. Zeker aan te raden als voorbereiding van deze trip.

Meer informatie?

Over het hotel vindt u alle informatie op www.amptvannijkerk.nl

Nog niet alles gevonden?

Dan kan u steeds Robert Vancampo contacteren (tel. 03/289.41.79) of mailen naar zoerselfietst@outlook.com

De Seniorenfietsploeg, Wally Delarue, Bob Roofthoof en Robert Vancampo

WOENSDAG 3 APRIL 2019:

DAGUITSTAP NAAR HET KASTEEL VAN DOORNROOSJE

Gerald Biesemans

Op weg naar de omgeving van Dinant stoppen we eerst voor een koffie/thee met een koek. Hierna rijden we naar ons eerste doel van deze dag, de struisvogelkwekerij Pont d'Amour.

Op het platteland rond Dinant, op een groen en rustig gelegen domein van 12 hectare, ontdekken we de grootste vogels ter wereld: de struisvogels. Maar ook andere leden van de familie van de loopvogels zijn van de partij: emoes, nandoes en kasuarissen. Er is een didactisch museum met uitleg over de teelt: de voortplanting - het broeden - het verzamelen van de eieren - de geboorte - de nurserie - de kweekparken.

In de boerderijwinkel vindt u alle producten van de teelt:

- vlees: filets, steaks, gebraad, fondue
- charcuterie: ham, worst, pâtés, cou (droge worst) van struisvogel
- eieren voor consumptie, om te bewaren of als decoratie
- pluimen geverfd of in hun natuurlijke kleuren.

Na het middagmaal rijden we verder naar onze uiteindelijke bestemming, **het kasteel van Vêves, soms ook wel het kasteel van Doornroosje** (*Le Château de la Belle au Bois Dormant*) genoemd.

Een bondige geschiedenis

Het kasteel van Celles-Vêves geldt als een sprekend voorbeeld van de militaire architectuur uit de 15de eeuw. Maar de funderingen van het oorspronkelijke kasteel gaan, volgens traditie en kronieken, zelfs terug tot de tijd van Pepin de Herstal (670-714), die zich tot deze plek aangetrokken voelde omwille van de gunstige ligging op de heuvel die de oude weg van Dinant naar Rochefort domineert en dus onder controle heeft.

Ten tijde van de Renaissance werd het kasteel volledig verbouwd; later, onder Louis XV, volgden nieuwe verbouwingen die voornamelijk het interieur, het houtwerk, de slaapvertrekken en de muurvensters betroffen.

De bewoners

Vanaf de 12e eeuw verenigt de geschiedenis van de heerlijkheid Celles-Vêves zich met die van de Sires de Beaufort en hun afstammelingen de graven van Liedekerke Beaufort de Celles.

In 1466 nam een zekere Louis de Beaufort deel aan het beleg van Dinant, toen deze stad met de grond gelijk werd gemaakt door Karel de Stoute. Zijn zoon en echtgenote rusten onder een prachtige grafsteen in de kerk van Celles.

In 1609 ontdekt een houthakker, midden in een eik die hij geveld had, het beeld van de Maagd, het werd naar het kasteel van Vêves gebracht en veroorzaakte zulke wonderen dat het kasteel een bedevaartsoord werd. Op de plaats van de eik lieten de Beauforts een heiligdom bouwen, dat vervolgens werd vervangen door de huidige kerk en bedevaartsoord, Notre-Dame de Foy.

Rond de overgang van de 19de naar de 20ste eeuw werd een vzw opgericht met als doel dit erfgoed voor het publiek open te stellen. De vzw werd voorgezeten door graaf Christian de Liedekerke Beaufort (1927-1992) die in de periode van 1969 tot 1979 belangrijke restauratiewerken liet uitvoeren. Vanaf 1986 is zijn zoon, graaf Hadelin de Liedekerke Beaufort (1955-), voorzitter van de vzw waarvan het doel is dit historische familie-erfgoed te behouden.

De restauratie

Door de aandacht die tijdens de restauratie tussen 1969 en 1979 is geschonken aan de inrichting van het kasteel, kunnen wij de verschillende perioden van de middeleeuwen tot heden doorlopen en ons er een beeld van geven. De vertrekken van het kasteel kwamen weer tot leven dankzij het 18de - eeuwse meubilair dat door gravin Athénaïs de Mortemart aan Hadelin werd aangeboden. Deze laatste vertrouwdde aan zijn echtgenote het onderhoud en de inrichting van Vêves toe, zodat de taak die door de vorige generaties was ondernomen, kon worden voortgezet.

Na dit bezoek wordt het tijd om terug richting Zoersel te rijden, maar niet zonder onderweg nog te stoppen voor een heerlijke en uitgebreide broodmaaltijd.

Deze uitstap kunnen we u aanbieden aan de prijs van €65,50 per persoon. Hiervoor krijgt u:

- rit in een comfortabele autocar,
- Nederlandstalige uitleg in de struisvogelkwekerij,
- Nederlandstalige rondleiding in het kasteel van Vêves,
- 's ochtends een koffie/thee-stop met een koek,
- 's middags een warme driegangenmaaltijd,
- op de terugweg een broodmaaltijd met koffie/thee.

Niet inbegrepen is het eigen drankverbruik bij het middagmaal.

Praktisch:

- inschrijven kan **uitsluitend telefonisch** via het nummer 03 2980 908,
- vanaf donderdagnamiddag 17 januari 13u30 tot en met woensdag 23 januari 16u30,
- betaling van de reissom van **€65,50 per persoon** op rekeningnummer BE67-0682-4162-3387 van de Seniorenraad uiterlijk op 25 januari 2019, met **vermelding van 'Vêves' en naam van de deelnemer(s)**,
- deze activiteit komt in aanmerking voor de Z-pas
- we vertrekken vanaf de parking achter de kerk van St.-Antonius op 3 april 2019 om 08u00,
- 's avonds terug te Zoersel rond 20u30,
- **OPGELET:** maximaal 48 deelnemers!

BOODSCHAPPENDIENST | WIJ DOEN UW BOODSCHAPPEN

Boodschappen doen is – door ziekte, beperking of ouderdom – niet voor iedereen even gemakkelijk. Wie af en toe wat extra hulp kan gebruiken bij het winkelen, kan voortaan beroep doen op de nieuwe boodschappendienst van gemeente & ocmw Zoersel. “Ik sta te popelen om erin te vliegen”, vertelt Lieve, één van de enthousiaste vrijwilligers.

U hebt uw been gebroken, u ziet niet goed meer, u bent ziek, u kunt niet goed stappen of zware zakken tillen... Kortom, u bent, tijdelijk of permanent, niet in staat om zelf boodschappen te doen. Dan kunt u beroep doen op de nieuwe boodschappendienst van gemeente & ocmw Zoersel. Eén van de vrijwilligers gaat dan in uw plaats naar de bakker, beenhouwer, apotheker, supermarkt ...

prachtig initiatief

“Ik ben ervan overtuigd dat hier nood aan is en ik vind het dan ook een prachtig initiatief”, aldus Lieve, vrijwilligster van het eerste uur. “Uit mijn ervaring bij Ziekenzorg weet ik dat zorgbehoevende mensen vaak te verlegen of te bang zijn om hulp te vragen. Een kleine helpende hand betekent dan zó veel voor hen.” Of Lieve dan een fervent shopster is? “Nee, ik winkel eigenlijk helemaal niet zo graag. Ik ben een kampioen in snel boodschappen doen. Ik kan op tien minuten tijd inkopen doen voor een ganse week (lacht). Maar via de boodschappendienst kan ik mensen helpen, en daar gaat het mij om.

hoe werkt het?

Wilt u graag gebruikmaken van de boodschappendienst, dan meldt u zich eerst aan bij de medewerkers van de dienst thuiszorg. Zij bekijken, op basis van uw situatie en vraag, of u ervoor in aanmerking komt. Is dat het geval, dan gaan ze voor u op zoek naar een geschikte vrijwilliger (iemand die bij u in de buurt woont, vrij is op momenten dat u graag beroep op hem/haar doet ...). Na een eerste kennismaking wordt deze persoon dan uw persoonlijke ‘boodschapper’. Jullie hebben steeds rechtstreeks contact met elkaar. U hoeft dus niet via de dienst thuiszorg een afspraak te maken en u krijgt ook niet telkens een andere vrijwilliger over de vloer. “Ook dat vind ik een enorm voordeel”, gaat Lieve verder. “Je stapt immers binnen in de mensen hun leefwereld, en dan is het fijn dat je samen een relatie kan opbouwen, gebaseerd op vertrouwen.”

voorwaarden

- U kunt maximum één keer per week gebruikmaken van de boodschappendienst (met uitzondering van een bezoek aan de apotheker).
- De vrijwilliger kan verschillende boodschappen voor u doen (binnen Zoersel), met een maximum van vijf winkels per keer.
- U betaalt de boodschappen zelf (u geeft steeds voldoende cash geld mee).
- U betaalt een forfaitaire onkostenvergoeding van drie euro per keer.

meer weten?

Charlien Frans – dienst thuiszorg

T 03 2980 0 00

thuiszorg@zoersel.be

VOKKE EN OMAATJE KOKEN

Jef Van der Linden en Simone Jansen

Soep van zoete aardappel

Benodigdheden:

1,5 kg zoete aardappelen
4 wortelen
Stukje gember van 1 cm
1 grote rode ui, grof gehakt
2 teentjes knoflook, geperst of fijn gesneden
1 el olijfolie of boter
2,5 l groentebouillon
Een snuifje kurkuma
Zout en zwarte peper

Bereidingswijze:

Schil de zoete aardappelen en wortelen en snijd in stukken. Schil het stukje gember en snijd in stukjes. Stoof de ui en knoflook even aan in olijfolie en voeg de zoete aardappel, wortelen en gember toe. Stoof een paar minuutjes, voeg de groentebouillon toe, kruid met kurkuma, zout en zwarte peper, laat een kwartiertje doorkoken. Mix de soep en werk af naar keuze.

Smakelijk !

Fazant op zijn Brabants met witloof

Gestoofd witloof - Ingrediënten voor 4 personen:

- minstens 8 stronkjes witloof
- 80 g natuurboter
- beetje water

Haal het bittere hart uit de stronkjes. Leg het witloof naast elkaar in een pan (met dikke bodem), zodat die volledig gevuld is. Voeg het water toe tot de stronkjes iets minder dan half onder water staan. Verdeel 50 g boter over de groente en zet het deksel op de pan.

Laat stoven op een zacht vuurtje tot het witloof bijna volledig gaar is (30 tot 40 minuten). Haal het deksel van de pan, zet het vuur onder de pan wat hoger en laat alle vocht in de pan verdampen; nu is het witloof volledig gaar, voeg nog een klontje boter toe. Zo krijgt het witloof aan de onderzijde een stralend bruin kleurtje. Draai de stronkjes even om, zo kleurt de andere kant ook mooi.

Bereiding van de fazant - Ingrediënten voor 4 personen:

- 2 jonge, flinke fazanten
- 200 g boter
- 5 dl arachideolie
- peper en een beetje zout

Voeg peper en zout toe aan de fazanten, ook aan de binnenkant. Breng een klontje boter in elke fazant. Zet op het vuur een braadslee waarin de fazanten mooi naast elkaar passen (en zodat die volledig gevuld is). Voeg de olie toe en daarna nog 100 g boter.

Laat het braadvet een lichtbruine kleur krijgen, braad er de fazant in tot ze aan alle kanten een heerlijk bruin kleurtje hebben verkregen.

Schuif de schotel in de voorverwarmde oven op 180°; overgiet geregeld zodat het vlees niet kan uitdrogen. Na 30 tot 40 minuten zijn de fazanten gaar. Neem de schotel uit de oven, versnijdt de fazanten op een plank tot 4 borststukken, 4 vleugelstukken en 4 billen.

Bereiding van saus

Zet de braadslee opnieuw op het vuur, voeg het water toe en roer over de bodem om alle smaakstoffen op te lossen, laat inkoken tot er nog de helft over is. Giet deze saus bij het gebruikte witloof, leg er de fazantenbillen op en laat even verder stoven met het deksel op de pan; na 5 minuten mag het borstvlees erbij; en daarna nog 5 minuten laten stoven. Voeg tenslotte ook de vleugelstukken toe.

Opdienen

Schik de fazant en het witloof op een serveerschotel of op de borden. Bind de saus in de pan: neem de pan van het vuur en laat er een klontje boter in smelten, schud even met de pan. Giet de saus over de fazanten en het witloof, voeg wat fijngehakte peterselie toe.

Serveer best aardappelkroketten bij deze vorstelijke fazant.

Smakelijk!

NIET IEDEREEN VIERT NIEUWJAAR OP 1 JANUARI

Gerald Biesemans

Bron: <https://nl.wikipedia.org/wiki/Nieuwjaar>

Nieuwjaar is de dag waarop het begin van het nieuwe jaar wordt gevierd. Bij ons, in de westerse wereld, is dat op 1 januari, in andere culturen vaak op andere data. Bij deze viering zijn wederzijdse gelukwensen en goede voornemens gebruikelijk.

Geschiedenis.

Bij de Romeinen begon het nieuwe jaar op 1 maart, totdat Julius Caesar in 44 v.Chr. de Juliaanse kalender invoerde, vanaf die tijd was Nieuwjaar op 1 januari. De Romeinen offerden op die dag aan de god Janus (waarnaar januari is genoemd) om hem mild te stemmen voor het aankomende jaar. Dit begin van het jaar in maart komt nog steeds tot uiting in de namen van onze maanden september ('zevende maand'), oktober ('achtste maand'), november ('negende maand') en december ('tiende maand').

De oude Germaanse oud-en-nieuwviering duurde 12 dagen en nachten en heette 'Joelfeest'. Het Joelfeest begon op de langste nacht van het jaar op 20 december en duurde tot 1 januari, het huidige nieuwjaar. Na de Romanisering werd dit verschoven naar 25 december en werd 12 nachten later Driekoningen gevierd.

Lang geleden begon het nieuwe jaar bij het begin van de lente, als de natuur weer tot leven kwam, of begin januari, als de dagen beginnen te lengen. Bij de invoering van het christendom wilde de Kerk een eind maken aan de heidense gewoonten rond deze nieuwjaarsviering, en riep 1 januari uit tot bid- en boetedag om de besnijdenis van Jezus (8 dagen na de geboorte) te vieren. Maar ook dan bleef men het nieuwe jaar nog rond de oude heidense data vieren: op Sint Maarten (11 november); op de eerste adventsdag; op de dag van de zonnewende (rond 21 december); of op Maria Boodschap (25 maart). De Spaanse landvoogd Requesens (een Spaans legeraanvoerder en landvoogd van de Habsburgse Nederlanden ten tijde van de Tachtigjarige Oorlog) besloot in 1575 dat het nieuwe jaar officieel op 1 januari begon.

Tradities en gebruiken.

Men ziet de periode van kerst tot Driekoningen (de heidense twaalf nachten) tegenwoordig nog steeds als feestelijke periode. In deze periode vallen (verplichte) snipperdagen en schoolvakanties, en zijn sommige bedrijven gesloten. Veel mensen laten de kerstboom tot na Driekoningen staan. De tradities van onze 'heidense' voorouders hebben dus nog steeds invloed.

Nieuwjaarsvuren zijn terug te vinden in de traditionele kerstboomverbrandingen die in sommige plaatsen, zeker in onze contreien, nog steeds worden georganiseerd. De oude vuren werden destijds gedoofd, en nieuwe vuren werden ontstoken om het oude jaar te vernietigen en de komst van het licht en het nieuwe te onderstrepen.

Ook moesten de geesten van de overledenen en de demonen worden verjaagd, die juist rond deze tijd konden opspelen. Dit verjagen gebeurde met veel lawaai, wat nog terug te vinden is in het gebruik om rond de jaarwisseling vuurwerk af te steken en klokken te luiden.

Deze geesten moesten echter ook gunstig gestemd worden. Zij konden namelijk de mensen en het vee vruchtbaar maken en het gewas doen groeien. Men bracht ze daarom ook offers, die men na het ritueel zelf opat en -dronk. Dit vinden we nu nog terug in onze eigentijdse kerst-, oud- en nieuwjaarsgerechten.

Ook het geven van cadeautjes en nieuwjaarsgiften aan familie is gebruikelijk.

Nieuwjaarsviering bij ons.

Bij ons is het voor kinderen de gewoonte om op 1 januari een nieuwjaarsbrief met nieuwjaarswensen voor te lezen aan de ouders en aan meter en peter.

Een nieuwjaarsbrief is meestal een eenvoudig dubbel gevouwen en versierd käftje, waar binnenin een tekst wordt geschreven. De tekst opent traditioneel met: "Liefste ouders", "Liefste meter/peter" ("5 frank is goed maar 10 frank is beter...").

In de meeste gezinnen begint deze traditie pas wanneer het kind naar de kleuterschool gaat. In sommige crèches wordt wel al een nieuwjaarsbrief met een kort versje gemaakt. In de kleuterschool en de basisschool is het schrijven en inoefenen van een nieuwjaarsbrief in het lespakket opgenomen. In de kleuterschool staat de tekst voorgedrukt op de nieuwjaarsbrief. Op school oefenen de kinderen de tekst gezamenlijk in. Vanaf het eerste jaar van de basisschool, als het kind 6 jaar is, schrijft het zijn nieuwjaarsbrief eigenhandig en leest hij of zij hem voor.

Na het voorlezen van de nieuwjaarsbrief krijgt het kind een cent, speelgoed of een nuttig geschenk, dat (soms) in overleg met het kind en de ouders gekozen is. Het krijgen van geschenken met Nieuwjaar is even belangrijk als met Sinterklaas. Op zijn 12de-13de jaar, wanneer het kind de overstap maakt van de basisschool naar secundair onderwijs, zal deze traditie ophouden. Soms krijgt de tiener met Nieuwjaar nog wat geld toegestopt door meter of peter tot hij of zij meerderjarig is of huwt.

Niet iedereen viert 'zijn' Nieuwjaar op 1 januari.

Zoals u aan het begin van dit artikel kon lezen, wordt, afhankelijk van cultuur en of geloofsovertuiging, nieuwjaar op een andere dag gevierd die bovendien ook nog eens van jaar tot jaar kan variëren.

Wikipedia geeft het volgende overzicht:

- Het Bengaalse Nieuwjaar, Pohela Boishakh genaamd (14/15 april)
- Het Berberse Nieuwjaar (14 januari)
- Het Cambodjaanse Nieuwjaar (13 tot 15 april)
- Het Chinese Nieuwjaar (zie verder)
- Het Hindoeïstische Nieuwjaar (*datum varieert*), op Bali: Nyepi
- Het Iraanse/Perzische/bahá'í-Nieuwjaar (21 maart)
- Het Islamitische Nieuwjaar (zie verder)
- Het Joodse Nieuwjaar (zie verder)
- Het Koptische/Ethiopische Nieuwjaar (11/12 september)
- Het Koreaanse Nieuwjaar, Seollal genaamd, valt samen met het Chinese Nieuwjaar, maar kent zijn eigen gebruiken.
- Het Laotiaanse Nieuwjaar (13 tot 15 april)
- Het Oosters-Orthodoxe Nieuwjaar (13/14 januari)
- Het Thaise Nieuwjaar (13 tot 15 april)
- Het Tibetaanse Nieuwjaar Losar (in 2019 op 5/7 februari)
- Het Vietnamese Nieuwjaar (zie verder)

Ik selecteer er enkele uit die ook in ons land worden gevierd. De overige moet u zelf maar eens googelen. Merk op dat achter verschillende van deze nieuwjaarsdagen soms ingewikkelde berekeningen schuil gaan.

Het Chinese Nieuwjaar wordt gevierd van de eerste tot en met de vijftiende dag van de eerste maand van de Chinese kalender. De eerste dag is de dag waarop de tweede (soms de derde) nieuwe maan na de winterzonnewende plaatsvindt. Niet alleen in China en Taiwan, maar ook in veel '*Chinatowns*' in de wereld wordt het gevierd, zo ook in Antwerpen. In 2019 is dat op 5 februari.

Tegelijkertijd vieren andere Oost-Aziaten, zoals Koreanen en Vietnamezen hun nieuwjaar. Ook Mongolen en Tibetanen vieren het op dezelfde datum. Het Chinese Nieuwjaar wordt traditioneel gevierd met de drakendansen en leeuwendansen. De Chinese nieuwjaarsperiode eindigt met het lantaarnfeest, op de vijftiende dag van het nieuwe jaar.

Rosj Hasjana ('hoofd van het jaar') is **het Joodse Nieuwjaar**. De dag waarop *Rosj Hasjana* valt, heet ook *Jom Hasjofar*, letterlijk de 'dag van de *sjofar*'. De *sjofar* is een instrument gemaakt van een ramshoorn. In het Nederlands wordt deze dag omschreven als de 'dag van de bazuin'. Het valt op de eerste twee dagen van '*tisjri*', de eerste maand van de Joodse kalender. In 2019 valt dit op 29 september.

De dag begint met een dienst in de synagoge en duurt gemiddeld 4,5 uur. De synagoge is in het wit aangekleed en vóór de ark waarin de thorarollen zijn opgeborgen, hangt een wit gordijn. De rollen zelf zijn ook omhuld door witte mantels en de 'chazan' of voorzanger en anderen betrokken bij de dienst hebben een wit linnen kleding aan, gelijk aan het doodskleding dat gebruikt wordt bij een Joodse begrafenis. Het wit is symbool voor de volledige overgave aan God.

Als symbool voor een goed jaar worden zoete dingen gegeten. Traditioneel worden stukjes appel met honing gegeten, waarbij de aanwezigen elkaar een '*shana tova oemetoeke*', 'een goed en zoet jaar' (zoals de appel met honing) toewensen, of simpelweg *shana tova* ('goed jaar')

Het Islamitische nieuwjaar '*Ras als-Sanah al-Hijriyah*' is de eerste dag van het nieuwe jaar volgens de Islamitische kalender. Het is de eerste dag van de *Muharram*, de eerste maand van het jaar. De jaartelling van de Islamitische kalender begint met de *Hidjra*, de emigratie van Mohammed van Mekka naar Medina die zich afspeelt in 622 volgens de Gregoriaanse kalender.

Het Islamitisch jaar is 11 tot 12 dagen korter dan het Gregoriaans jaar, waardoor het nieuwjaar op wisselende data doorgaat volgens de Gregoriaanse kalender. Er zijn ook verschillende berekeningen mogelijk, zodat het Islamitisch Nieuwjaar ook van land tot land kan verschillen. Bij ons is dat volgend jaar (2019) op 31 augustus.

Het Vietnamese Nieuwjaar '*Tet Nguyên Đán*' is het belangrijkste feest van Vietnam, waarmee de komst van het nieuwe jaar en de lente gevierd wordt, gebaseerd op de maankalender. Het valt meestal in januari of februari en het feest duurt drie dagen. In 2019 begint dat op 5 februari.

Een maand eerder bereidt iedereen het feest alvast voor. Tijdens de feesttijd worden de huizen versierd, wordt vuurwerk afgestoken en zijn er draken- en leeuwens dansen en feestelijke markten. Bij het familiealtaar worden aan de voorouders offers gebracht. Kinderen krijgen cadeautjes en nieuwe kleren en zogenaamd 'geluksgeld': geld in een rood, mooi versierd zakje, dat de kinderen krijgen nadat zij voor hun voorouders een wens hebben gedaan. Verder wordt veel eten bereid en komen families bij elkaar eten. Het belangrijkste gerecht is *banh chung*, een soort pastei van vlees en bonen, gewikkeld in een bananenblad.

DRIEKONINGEN

Gerald Biesemans

Driekoningen, Epifanie of Openbaring van de Heer (Solemnitas Epiphaniae Domini in het Latijn) is een christelijke feestdag die elk jaar op 6 januari wordt gevierd en waarop men de Bijbelse gebeurtenis (Matt. 2:1-18) herdenkt van de wijzen uit het oosten die een opgaande ster volgden en de koning der Joden gingen zoeken. Ze kwamen in Bethlehem en vonden daar Jezus, de pasgeboren koning der Joden. Waarschijnlijk wordt hier gezinspeeld op het visioen van Bileam, de ziener in Moab die een ster uit Jacob zag opkomen (Numeri 24:17).

De drie wijzen kregen namen. In het Grieks waren dat Apellius, Amerius en Damascus, in het Hebreeuws Galgalat, Malgalat en Sarathin, maar ze zijn bekend geworden onder hun gelatiniseerde Perzische namen Caspar, Melchior en Balthasar. Ze zouden respectievelijk 20, 40 en 60 jaar oud zijn geweest; getallen die de levenstijdperken van de volwassene symboliseren.

In de katholieke liturgie in België wordt het hoogfeest van de Openbaring van de Heer op de eerste zondag na 1 januari gevierd. De Openbaring van de Heer is het eerste van drie feesten, samen met de doop van de Heer en de opdracht van de Heer in de tempel (2 februari), die thuishoren in de kerstcyclus, de tijd van Jezus' kindertijd en jonge jaren.

De zogenaamde relikwieën van de Drie Koningen worden in een reliekschrijn bewaard in de dom van Keulen.

Oorsprong.

Het feest ontstond in de vierde eeuw in het oosters christendom en was oorspronkelijk bedoeld om de verschijning van de vleesgeworden Zoon van God op aarde te vieren (ἐπιφάνεια, epiphaneia is Grieks voor 'verschijning'). Daarbij werden de tekenen van Jezus' goddelijkheid herdacht: de geboorte uit de maagd Maria, het bezoek en de aanbidding door de wijzen uit het oosten, gebeurtenissen uit Jezus' jeugd en de doop van Jezus door Johannes de Doper.

De Kerk van de Latijnse ritus vierde de geboorte van Jezus echter steeds op 25 december. Met de overname van het feest van de Epifanie op 6 januari door de Latijnse Kerk werd daarom alleen de aanbidding der wijzen herdacht, waarmee de bekendmaking van Christus aan de wereld wordt gevierd.

In verschillende Europese landen is het een officiële feestdag, zoals bijvoorbeeld in enkele Duitse deelstaten en in enkele Zwitserse kantons. Ook in Finland, Griekenland, Italië, Kroatië, Liechtenstein, Oostenrijk, Polen, Slowakije, Spanje, Zweden en Zwitserland wordt 6 januari gevierd.

Van wijzen tot drie koningen.

Matteüs 2:1-18 vertelt van de wijzen ('μαγοι') die het Kerstkind kwamen bezoeken, maar hun aantal wordt niet genoemd. In de latere kerstverhalen (reeds bij Origenes in de 3e eeuw) zijn er drie van gemaakt, wellicht omdat de wijzen drie geschenken aanbieden: goud, wierook en mirre. De Nieuwe Bijbelvertaling spreekt van magiërs in plaats van wijzen.

De wijzen (mogelijk betreft het hier Perzisch-Babylonische astronomen, astrologen en natuurwetenschappers) zijn in de volksverhalen en bij Tertullianus koningen geworden omdat de tekst van Matteüs doet denken aan Jesaja 60:3.6: "Volkeren komen naar uw licht, koningen naar de glans van uw dageraad. Een vloed van kamelen zal u overdekken, dromedarissen van Midjan en Efa; alle bewoners komen uit Seba, met goud en wierook beladen."

Onder invloed van deze tekst (en van Psalm 72:10) zijn de wijzen koningen geworden, die reisden per kameel. In Ravenna is waarschijnlijk de oudste afbeelding van de drie wijzen/koningen te vinden. Op een mozaïek uit de 6e eeuw staan de drie met de namen Caspar, Melchior en Balthasar afgebeeld, drie kleurlingen uit het oosten. In de protestantse versie van het kerstlied 'Nu zijt welkome' wordt weer van wijzen gesproken.

Tradities – de huiszegen (Christus Mansionem Benedicat).

Driekoningen was vroeger – net zoals Pasen – traditioneel een doopdag. Ter herinnering aan de doop vindt met Driekoningen de wijding van het water plaats. Die dag wordt er ook kriet gezegend door de priester. Met het wijwater kunnen huizen worden gezegend. Bij deze huiszegen schrijft men in vele landen met het gezegende kriet de letters "C+M+B" op de deur, waarbij men hoopt alle kwaad op afstand te kunnen houden. Dit blijft dan tot Pinksteren (of langer) op of naast de deur staan.

De letters staan voor de Latijnse zegenspreuk 'Christus Mansionem Benedicat', dat betekent 'Christus zegene dit huis'. De letters verwijzen ook naar de initialen van Caspar, Melchior en Balthasar, de drie wijzen uit het oosten, die mede achtergrond geven aan dit gebruik. Zij zijn de eerste niet-Joden ('heidenen') aan wie Christus zich heeft geopenbaard.

De gebruikelijke vorm is xx+C+M+B+yy, waarin voor 'xx' de eerste twee cijfers van het jaartal worden ingevuld en voor 'yy' de laatste twee cijfers. In 2018 stond er dan bijvoorbeeld: '20+C+M+B+18'. De '+' staat voor een kruisteken. (Zie illustratie.)

Driekoningenzang.

Kinderen lopen de avond voor Driekoningen in groepjes van drie verkleed met een kroon langs de deuren; één van hen heeft een zwart gemaakt gezicht. Ze dragen daarbij lampionnen en zingen. Een bekend liedje luidt:

*Drie koooningen, drie koooningen,
geef mij nen nieuwen (h)oed.
Mijnen ouwen is verslee-eeten,
mijn moeder mag 't nie wee-eeten.
Mijn vader heeft het geld,
op de rooster geteld.*

Als beloning voor het zingen krijgen ze eten, snoep en geld. De lampionnen zijn een overblijfsel van een oude heidense gewoonte, waarin men fakkels droeg om boze geesten te verjagen. Het snoepgoed dat wordt uitgedeeld, stamt van heidense offermalen. De Germanen mochten in de twaalf nachten van de nieuwjaarsfeesten geen peulvruchten (hun hoofdvoedsel) eten en de 'heilige boon' betekende het einde van die vastenperiode.

In huis werd Driekoningen met eten, drank en gezang gevierd. Jan Steen heeft dit weergegeven in het schilderij Het Driekoningenfeest. Bekend is het koningsbrood of de koningentaart die men bakt; er wordt een bruine boon of muntstuk in verstoppt en degene die hem vindt is die dag "koning(in)". Een gebruik is dat degene die de koning is, die dag de baas in huis mag zijn. De boon in de koek is ook afgeleid van heidense gebruiken.

Ook kende men de koningsbrief, zowel in huiselijke kring als op een groot officieel feest. Men kon in een ton papiertjes grabbelen en degene die de koningsbrief trok, werd door iedereen getrakteerd en was de baas. Tevens werden er brieven getrokken voor de functie van raadsheer, rentmeester, secretaris, zanger, speelman, kok, portier, schenker en zot en zottin. Volgens een legende hoorde koning Frans I van Frankrijk in 1521 voor het eerst over zo'n koningsbrief, hij verklaarde de 'koning' de oorlog en ging erheen, maar werd ontvangen met sneeuwballen, appels en eieren. Een dronken man gooide zelfs met een stuk brandend hout, maar koning Frans zag in hoe hij zich voor gek had gezet en weigerde de man te vervolgen.

Driekoningen en het Museum Plantin-Moretus.

(als eerste museum ter wereld erkend als Unesco-Werelderfgoed)

Driekoningen is voor het Museum Plantin-Moretus een heel bijzonder feest. Jan Moerentorf, naar de heersende mode verlatijnst tot Jan Moretus, ging in 1557 in dienst bij Christoffel Plantin, werkte zich op tot diens rechterhand en huwde in 1570 met zijn dochter Martina Plantin. Na Plantins dood in 1589 volgde Moretus hem op als eigenaar van de drukkerij. Met hem startte het uitgevers- en drukkersgeslacht Moretus, dat zou blijven bestaan tot diep in de 19de eeuw.

De Moretussen lieten de 3 koningen schilderen door hun huisvriend Peter Paul Rubens. Slechts één koning is terug op zijn oorspronkelijke plaats en hangt er tussen de familieportretten in het grote salon: de Moorse koning Balthasar.

Elke Moretus-generatie kende een Balthasar en Gaspar, af en toe zelfs een Melchior. Door een speling van het lot was het telkens Balthasar die het succesvolst werd. Balthasar I Moretus, zoon van Jan Moretus en dus de kleinzoon van Plantin, introduceerde een wapenschild met driekoningenster en de spreuk '*Stella duce*' (geleid door de ster) als familie-embleem.

Bron: website van het museum: <https://www.museumplantinmoretus.be/nl>

WAAROM VINDEN WE MUZIEK TOCH ZO LEUK?

Simone Jansen en Els Schoepen

Charles Darwin, bedenker van de evolutietheorie (die zo veel van onze gedragingen en eigenschappen verklaart) beschouwde muzikaliteit als 'één van de meest mysterieuze gaven van de mens'. Sommige onderzoekers menen dat muziek een bijproduct is van taal.

Canadese wetenschappers toonden in 2010 aan dat onze hersenen, tijdens het beluisteren van muziek, dopamine aanmaken, die ons geluk, blijdschap en welzijn laat ervaren.

Muziek is ook een sociaal gebeuren, dat groepsbanden versterkt door er over te praten of door in een koor te zingen. Muziek is ook internationaal en ... muziek verzacht de zeden.

Muziek verzacht de zeden...

Iedereen weet hoe gepast muziek de gebeurtenissen van het leven kan begeleiden: feestelijke muziek bij vrolijke gebeurtenissen (vb. een huwelijksfeest), ritmische muziek (bij dans), achtergrond muziek ('s avonds thuis), ingetogen muziek (bij een uitvaart). Muziek kan echter meer dan begeleiden, zij kan ook een heel doeltreffende bijdrage bieden bij alles wat ons dagelijks leven uitmaakt: relaxatie tijdens een mooi concert, wegnemen van spanningen na een stressvolle dag, een aardige broodwinning voor sommige professionelen, een pittige hobby voor liefhebbers. De lijst is ver van volledig.

De ervaring met relaxatietechnieken heeft sommigen de vraag doen stellen in hoever aangepaste muziek een gunstig effect zou kunnen uitoefenen op gezondheid en gemoedstoestand. En waarom niet, het kan ook een aangenaam hulpmiddel zijn bij de behandeling van ziekteprocessen zoals hart- en vaatafwijkingen. Tot voor kort was dit een aantrekkelijke droom, waaraan niet te veel belang of geloof gehecht werd. Recentelijk werd deze vraagstelling echter grondig bestudeerd en de resultaten zijn gepubliceerd in 'Circulation', een van de meest gerespecteerde Amerikaanse tijdschriften.

Muziek verzacht de zeden... een oud gezegde maar nu dus ook het voorwerp van ernstig wetenschappelijk werk! Een groep uit Pavia (Italië) onderzocht de invloed van het beluisteren van muziek op een aantal functies van hart en bloedvaten alsook op de ademhaling. Muziekstukken van allerlei stijlen werden uitgetest: gezongen muziek, snelle meeslepende deuntjes, grote instrumentale symfonische klanken, rustige achtergrondmuziek. 'Proefpersonen' voor dit onderzoek waren een groep van jonge gezonde mensen, zonder bijzondere interesse of kennis van muziek en een groep professionele musici.

Snel viel op hoezeer de kenmerken en bewegingen van de beluisterde stukken wijzigingen in de functie van hart en bloedvaten konden teweegbrengen. Bij plots versterken van de geluidsintensiteit of tempo, steeg bloeddruk en polsfrequentie en de ademhaling ging versnellen en dieper worden. Al die wijzigingen keerden terug naar de controlewaarden bij het terug rustig worden van de gespeelde stukken of sequenties. Opvallend waren de momenten met grote gevoeligheid zoals bij het gezang van het slavenkoor van Verdi. Registratie van de huiddoorbloeding toonde een soms duidelijke

vermindering van doorstroming aan wat misschien de koude rillingen kan verklaren die wij allen ervaren bij het beluisteren van de 'pakkende' momenten. Ook dat keerde terug naar de controle waarden nadien en ging soms over tot een vermeerdering van doorbloeding (wat dan weer het gevoel van rood worden zou kunnen verklaren).

Gezien zowel 'leken' als professionelen aan de proef onderworpen werden, kon men nagaan in hoever het aanleren van muzikale belevenissen, training van het gehoor, de gedragingen van hart en vaatstelsel op dergelijke ogenblikken zou kunnen beïnvloeden. Eigenaardig genoeg bleken professionelen en leken op zeer gelijkaardige wijze te reageren. Men leert het dus niet aan: alles blijkt wellicht afhankelijk van het feit of de proefpersoon gevoelig is voor de afgespeelde klanken of niet. Dergelijke gevoeligheid is erg verschillend van persoon tot persoon wat vanzelfsprekend belet de resultaten te veralgemenen.

De huidige proeven tonen vooral wijzigingen aan op het ogenblik dat muziek de toehoorder ontroert. Natuurlijk blijven heel veel vragen open. Zo is er in deze proeven nog geen goede documentatie welke invloed uitgaat van de relaxatie die na enige tijd muziek beluisteren tot stand komt en hoe het dan verder gaat met ons hart na de gelukkige momenten die de muziek ons heeft gebracht. Het is zeker nog veel te vroeg om te besluiten in hoever muziek ook als een behandeling kan gebruikt worden bij ziekten van hart- en bloedvaten. Ik zie de arts reeds een stukje Bach, Beethoven, Chopin, Miles Davis of de Beatles spelen naargelang de kenmerken van de patiënt en dat dan met alle variaties van dien... Het feit echter dat dergelijke proeven worden uitgevoerd en gepubliceerd in hoogstaande tijdschriften laat vermoeden dat men in die richting begint te denken en ... te dromen.

Als dat zo is - maar we zijn helaas echt nog niet zover - dan staan ons aangename momenten te wachten bij de behandeling van onze patiënten; zie je het al gebeuren: op het voorschriftbriefje staat niet alleen dit of dat geneesmiddel, deze of deze raad maar ook: zoveel keer het beluisteren van deze of die muziek, voorstanders van het één glas wijn per dag zullen allicht bijspringen en ga zomaar verder... Het zou allemaal wel eens anders kunnen worden...

Bron: Prof. Dr. D.L.Clement

'SPAANS BLOED' IN VLAANDEREN IS EEN MYTHE

Gerald Bieseemans

Van Vlamingen die er 'zuiders' uitzien wordt vaak gezegd dat ze 'Spaans bloed' hebben. Dat is een verwijzing naar de Tachtigjarige Oorlog in de zuidelijke Nederlanden, toen Spaanse soldaten massaal vrouwen hebben verkracht. Maar genetisch onderzoek wijst nu uit dat Vlamingen en Zuid-Nederlanders niet meer Spaanse DNA-varianten hebben dan Noord-Fransen of Engelsen.

Maarten Larmuseau is onderzoeker aan de KU Leuven en gespecialiseerd in genetische genealogie. Hij komt op veel plaatsen in Vlaanderen om lezingen te geven. Elke week zijn er wel een paar toehoorders die hem vragen of ze niet van een Spanjaard kunnen afstammen. Want ze hebben donkere ogen of zwart haar en zijn niet al te groot. Maar Larmuseau geeft altijd hetzelfde antwoord: "Het is een mythe dat er Spaans bloed zou stromen door de aderen van sommige Vlamingen". Voortaan heeft hij daar ook wetenschappelijk bewijs voor.

'Spaanse furie' te Antwerpen in 1576.

Y-chromosomen

Het onderzoek staat beschreven in het 'American Journal' of 'Physical Anthropology'. Onderzoekers van de KU Leuven en de universiteit van Barcelona hebben de verspreiding bestudeerd van twee typisch Spaanse genvarianten op het Y-chromosoom van meer dan 1300 Vlaamse en Nederlandse mannen. Al die mannen hadden een stamboom die terugging tot de zestiende eeuw en een familienaam die toen in die regio voorkwam. "Maar dat specifieke Spaanse Y-chromosoom hebben we helemaal niet teruggevonden", zegt Larmuseau, "we kunnen dus besluiten dat er misschien wel enkele nakomelingen zijn, maar dat de Spaanse aanwezigheid in de zuidelijke Nederlanden geen enkele invloed heeft gehad op de genetische variatie voor onze ganse bevolking".

Seksuele monsters

Waar komt die hardnekkige mythe dan vandaan? Tijdens de Tachtigjarige Oorlog, die duurde van 1568 tot 1648, heeft het Spaanse leger in verschillende steden geplunderd en vrouwen verkracht. Het bekendste is de plundering van Antwerpen op 4 november 1576, de zogenoemde 'Spaanse Furie'. Larmuseau: "Na de oorlog kwam er een sterke anti-Spaanse propaganda op gang, Spanjaarden werden afgeschilderd als seksuele monsters".

Larmuseau: "Ook in de negentiende eeuw, na het ontstaan van België, bleef die propaganda levendig om een eigen identiteit te kunnen creëren. Ik herinner me ook dat ik als kind in de strips van Suske en Wiske las hoe extreem gewelddadig de Spanjaarden wel waren. Historici proberen vandaag om dat stereotiepe beeld te ontkrachten en ons genetisch onderzoek voegt daar nu een belangrijk gegeven aan toe".

Bron: VRT nieuws van 16 januari 2018, door Kathleen Huys

HET BUIKGEVOEL BESTAAT ECHT

Simone Jansen

Het zesde zintuig bestaat echt, maken Amerikaanse onderzoekers zich sterk. Ze ontdekten een zenuw die ze als 'een nieuw zintuig' omschrijven.

Buikpijn hebben als gevolg van stress, of toch tenminste misselijk zijn. En na het eten van een zware maaltijd plots erg moe worden. We hebben het allemaal al wel eens gevoeld: onze maag en darmen staan soms meer met onze hersenen in verbinding dan we zouden willen.

Wetenschappers breken zich al eeuwen het hoofd over de vraag hoe die verbinding precies in elkaar zit. Tot nu gingen ze er steevast van uit dat ze het gevolg was van een onrechtstreekse vorm van communicatie tussen onze darmen en ons brein. Onze darmen kunnen signalen geven onder impuls van hormonen in onze bloedbaan, zo werd aangenomen.

Extra portie

Onderzoekers aan de Amerikaanse Duke University hebben de communicatie nu echter tot in de details doorgrond. Ze hebben tijdens experimenten met muizen een zenuw ontdekt, die duidelijk maakt dat de signaaloverdracht tussen onze darmen en ons brein niet onrechtstreeks, maar rechtstreeks verloopt. En dat onze voeding dus op een directe manier het functioneren van onze hersenen beïnvloedt. Hun studie die ook verscheen in het gerenommeerde vakblad 'Science', toont bijvoorbeeld aan dat onze darmen in een tijd van 100 milliseconden kunnen doorgeven of iemand al dan niet genoeg gegeten heeft of nog een extra portie mag opscheppen.

Baanbrekend

Wetenschappers zijn het eens dat het nieuwe onderzoek 'baanbrekend' is. De wetenschappers aan Duke University denken zelfs dat ze een nieuw zintuig hebben ontdekt. "We denken alleszins dat de resultaten de biologische basis voor een zesde zintuig vormen" zegt Diego Bohorquez, die het onderzoek leidde. "Een zintuig dat verklaart hoe het brein weet wanneer de maag gevuld is met voedsel en calorieën".

Ook Belgische specialisten zijn enthousiast. Volgens Daan Walgrave, maag-en darmspecialist aan het Jessa Ziekenhuis in Hasselt, is het laatste woord over de studie nog niet gezegd. "Ze zal sowieso tot meer onderzoek leiden", zegt hij. Naar obesitas bijvoorbeeld, of naar de vraag of ADHD en depressies hun oorzaak in het darmstelsel kunnen hebben. Maar ze zal vooral bijdragen aan het onderzoek naar waarom bepaalde prikkels in de darmen of maag als pijnlijk worden ervaren. Of om oorzaken te vinden voor maagklachten waar we nu geen zinnige verklaring voor hebben.

Bron: Gazet van Antwerpen, www.gva.be

WAAR KOMT HET @ VANDAAN ?

Jef Van der Linden

Vandaag is het 'apenstaartje' onmisbaar in onze e-mailadressen, maar volgens heel wat experts werd @ al gebruikt in de middeleeuwen.

Vooraf in de handel werd het vaak gebruikt als symbool voor 'prijs per stuk'. In een document uit 1536 van een wijnhandelaar in het Italiaanse Firenze dook het dan weer op als symbool voor 'amfora', wat gelijkstaat aan het dertigste van een volledig vat. Niet veel later dook het in de Spaanse taal op als 'arroba' of de eenheid van 12,5 kilo. Pas in 1971 dook het @-teken op bij Arpanet, de voorloper van het internet.

Opvallend: bij ons noemen we @ graag 'apenstaartje', in andere landen is dat onder meer 'kattenstaart', 'rolmops' en in Israël zelfs 'gedraaide koffiekoek'.

WAAROM STEKEN WE NOG ALTIJD KAARSEN AAN?

Simone Jansen

Kaarsen op de verjaardagstaart, een romantisch etentje bij kaarslicht, een kaars branden voor een succesvol examen,... Zelfs in tijden van elektrisch licht, worden nog massaal kaarsen gekocht, vooral in de donkere wintertijden, voor de gezelligheid. In de zomer zijn vooral tuinkaarsen, citroenkaarsen en *partylights* populair. Eind oktober-begin november gebruiken vele mensen graflichten.

We kennen de adventskrans waarin 4 kaarsen zijn verwerkt, waarvan er elke adventszondag eentje wordt aangestoken.

Waarom houden we zo van kaarsen?

Het gebruik van vuur en licht is zo oud als de mens zelf. Licht staat voor dag en leven; vuur symboliseert warmte, licht en liefde.

Het branden van kaarsen is een universeel symbool dat iedereen begrijpt en iedereen kan er een persoonlijke invulling aan geven.

Jef Van der Linden

Men zegt dat kwispelende honden blij zijn, klopt dat?

Neen, dat is niet altijd het geval; kwispelen en kwispelen is wel degelijk twee. Een hond kan ook kwispelen omdat hij vol spanning zit. Waar je moet naar kijken, is de stijfheid van de staart. Een hond die met een stijf opstaande staart kwispelt, van links naar rechts als een metronoom, is een hond die bijna klaar staat om te bijten. Een blijde hond kwispelt met een staart die heel los staat, horizontaal en uitbundig. Onderzoekers hebben ontdekt dat honden meer naar rechts kwispelen bij mensen die ze kennen, en meer naar links bij onbekenden. De betekenis van dat signaal is voor anderen heel duidelijk. Als je honden naar videobeelden van andere honden laat kijken, dan gaat hun hartslag omlaag als de andere hond naar rechts kwispelt- het meest vriendelijke. De hartslag gaat omhoog als de andere hond niet kwispelt en schiet in de hoogte als de andere hond naar links kwispelt.

Hoe goed ruikt een hond?

Alles aan een hondenneus is duizelingwekkend. In de geurholte liggen allemaal holle buizen die bekleed zijn met een olfactorisch epitheel, een weefsel vol geurreceptoren. Bij de mens is dat ongeveer 9cm groot, bij een Duitse herder 150 cm. Niet alleen het oppervlak waarmee ze kunnen ruiken is veel groter dan het onze, ze hebben ook veel meer receptoren voor veel meer verschillende geuren: wij hebben er 5 miljoen, een Beagle 300 miljoen. Drie weken na datum kunnen ze nog vingerafdrukken ruiken op een glas. Lijkhonden vinden kadavers onder de modder tot wel 15 meter diep en in het water vanaf een rubberboot. Ze ruiken alles bijeengeteld misschien wel honderdduizend keer beter dan wij. Die formidabele neus heeft gezorgd voor snuffelhonden in de meest uiteenlopende disciplines. Er zijn explosievenhonden, drugshonden, truffelhonden, honden die huidkanker detecteren, honden die ruiken dat een epilepsieaanval op til is....

DERDE VROUW DIE DE NOBELPRIJS FYSICA WINT

Simone Jansen

Arthur Ashkin, Gérard Mourou en Donna Strickland delen in 2018 de Nobelprijs voor Natuurkunde en de bijhorende 9 miljoen Zweedse Kronen (= 870.000 Euro). De Amerikaan Ashkin, met 96 jaar de oudste Nobelprijswinnaar ooit, vond 'optische laserpincetten' uit die met hun 'laserstraalvingers' deeltjes atomen, virussen en andere levende cellen konden grijpen. Optische pincetten zijn al sinds de jaren '80 een favoriet gereedschap van (micro) biologen.

Sterk gefocusseerde lasers wekken een aantrekkende en afstotende kracht op en met meerdere lasers kan je zo piepkleine objecten bewegen. Hierdoor kunnen bacteriën en andere micro-organismen van een paar micrometer groot worden bewogen zonder ze schade te berokkenen. De Fransman Gérard Mourou en de Canadese Donna Strickland hebben extreem korte en intense laserpulsen ontwikkeld.

Hun lasertechniek is essentieel voor een heleboel andere lasertoepassingen. De krachtigste lasers ter wereld maken gebruik van de CPA (chirped pulse amplification), een ingewikkelde techniek, waarbij een korte puls laser met spiegels wordt uitgerekt, versterkt en vervolgens weer ingekort. Zo ontstaat een krachtige, ultrakorte puls (spanning of stroom), die allerlei toepassingen heeft.

Zo kennen de meeste mensen de oogcorrectie als toepassing: zonder CPA zou het niet mogelijk zijn om met een 'scherpe laser' de oogkas bij te slijpen. De laserpulsen worden toegepast in de chirurgie, geneeskunde en wetenschappelijk onderzoek.

Wie is Donna Strickland?

Ze werd geboren op 27 mei 1959 in het Canadese Guelph als dochter van een lerares Engels en een elektrotechnicus. Ze bezocht de Mc Master University omdat die een studie technische natuurkunde aanbood met lasers en electro-optica, waarin ze geïnteresseerd was.

In 1981 behaalde ze haar bachelordiploma in de technische natuurkunde en ze promoveerde in 1983 onder Gérard Mourou tot doctor in de natuurkunde met specialisatie optica aan de University van Rochester.

Ze is hoogleraar geworden aan de Universiteit van Waterloo, waar ze leiding geeft aan een groep die lasersystemen met een hoge intensiteit ontwikkelt voor onderzoek aan niet-lineaire optica. Haar baanbrekende werk met als titel 'Compression of amplified chirped optical pulses' werd gepubliceerd in 1985. Dit onderzoek heeft geleid tot de ontwikkeling van lasers met een hoge intensiteit en ultrakorte pulsen licht.

Stricklands recente werk in 2018 is gericht op het verleggen van grenzen in de ultrasnelle optica, richting nieuwe golflengtegebieden, zoals het middel infrarood en ultraviolet. Ze werkt ook aan een lasertechniek, gericht op de lens van het menselijk oog, om de ooglens te genezen van presbyopie (ouderdomsverziendheid).

Strickland won op 2 oktober 2018 de Nobelprijs voor de Natuurkunde: ze ontwikkelde samen met haar begeleider, Gérard Mourou, een techniek genoemd 'chirped pulse amplification' = CPA, die wordt gebruikt om ultrakorte laserpulsen met zeer hoge intensiteit te maken.

Die worden toegepast in de lasermicromachining, chirurgie, geneeskunde en bij fundamenteel wetenschappelijk onderzoek.

Na Marie Curie (geboren Maria/Marya Skodowska), die de Nobelprijs Fysica kreeg in 1903 en Maria Goeppert-Mayer, die de Nobelprijs Fysica kreeg in 1963, is Donna Strickland pas de derde vrouw die deze Nobelprijs Fysica in ontvangst mocht nemen.

GEDICHT

Gerald Bieseemans

Herman de Coninck - Winter

Winter. Je ziet weer de bomen

Door het bos, en dit licht

Is geen licht maar inzicht:

Er is niets nieuws

Zonder de zon

En toch is ook de nacht niet

Uitzichtloos, zo lang er sneeuw ligt

Is het nooit volledig duister, nee,

Er is de klaarte van een soort geloof

Dat het nooit helemaal donker wordt.

Zo lang er sneeuw is, is er hoop.

verantwoordelijke uitgever

gemeente en ocmw Zoersel, Seniorenraad
Handelslei 167, 2980 Zoersel

verspreiding

Gratis aan huis bij alle 60-plussers die erom vragen
(één exemplaar per gezin) of via digitale weg.

verantwoording

Elke auteur is verantwoordelijk voor zijn bijdrage. Aan teksten in de seniorenkrant kan geen rechtskracht worden ontleend. Het staat de redactie vrij ingezonden stukken al dan niet (verkort) weer te geven, met respect voor het meest essentiële van de inhoud.